

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про утвердження української національної та громадянської ідентичності

Цей Закон визначає мету, завдання, принципи, напрями, особливості формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, гарантії участі громадян України, закордонних українців, інститутів громадянського суспільства у її реалізації, визначає повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у цій сфері.

РОЗДІЛ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

волонтер сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності (далі – волонтер) – особа, яка здійснює волонтерську діяльність за напрямом утвердження української національної та громадянської ідентичності;

громадянська освіта – освіта на основі національних та загальнолюдських цінностей, спрямована на формування та розвиток громадянських компетентностей;

громадянська стійкість – здатність особи виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті та зберігати її в умовах негативних зовнішніх впливів;

громадянські компетентності – сукупність знань, умінь, навичок, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, пов'язаних з ідеями демократії, справедливості, рівності, забезпечення прав людини, здорового способу життя, що визначають здатність особи реалізовувати і захищати права та свободи людини і громадянина, відповідально ставитися до обов'язків громадянина, брати активну участь у суспільному житті, підтримувати розвиток демократичного суспільства та утверджувати верховенство права;

духовно-моральне виховання – процес, спрямований на формування та розвиток духовних і моральних цінностей громадян України, закордонних українців, а також іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, на основі суспільно-державних (національних) цінностей України;

інститути громадянського суспільства – громадські об'єднання, благодійні організації, творчі спілки, професійні спілки, їх об'єднання, організації роботодавців, їх об'єднання;

координаційна рада з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності – постійно діючий консультативно-дорадчий орган, утворений при Кабінеті Міністрів України, місцевому органі державної влади, що бере участь в формуванні державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності та сприяє координації діяльності суб'єктів відносин у зазначеній сфері на відповідній території;

національно-патріотичне виховання – процес, спрямований на формування у громадян України, закордонних українців патріотичних почуттів, високої правосвідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, та культури соціальної активності та відповідальності, готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України; на усвідомлення громадянами України власної відповідальності за розвиток успішної країни та важливості турботи про благо українського народу;

проект у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності – сукупність дій та/або засобів з метою створення продукту, блага чи послуги, спрямованих на реалізацію завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності за напрямами національно-патріотичного виховання або громадянської освіти;

суб'єкти відносин у сфері національно-патріотичного виховання – органи державної влади, місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, що беруть участь у реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності за напрямами національно-патріотичного виховання;

суб'єкти освітньої діяльності у сфері громадянської освіти – заклади освіти, підприємства, установи, організації та інститути громадянського суспільства, інші юридичні особи, що прямо чи опосередковано сприяють набуттю громадянських компетентностей, працівники таких юридичних осіб та фізичні особи, які здійснюють освітню діяльність індивідуально;

українська громадянська ідентичність – стійке усвідомлення громадянином України свого політико-правового зв'язку з Україною, українським народом та громадянським суспільством;

українська національна ідентичність – стійке усвідомлення особою належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, географічним та етносоціальним походженням, історичною пам'яттю, комплексом духовно-культурних цінностей, у тому числі українською мовою і народними традиціями.

2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у таких значеннях:

термін «закордонний українець» – у значенні, наведеному в Законі України «Про закордонних українців»;

термін «ветерани війни» – у значенні, наведеному в Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

термін «волонтер» – у значенні, наведеному в Законі України «Про волонтерську діяльність»;

терміни «освітній процес» та «викладацька діяльність» – у значенні, наведеному в Законі України «Про освіту».

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають між суб'єктами владних повноважень, юридичними, фізичними особами у процесі формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

2. Особливості реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в окремих сферах суспільних відносин можуть встановлюватися іншими законами України.

РОЗДІЛ II ЗАСАДИ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття 3. Правова основа державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Правову основу державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності становлять Конституція України, цей Закон, закони України «Про національну безпеку України», «Про освіту», «Про закордонних українців», «Про волонтерську діяльність», інші закони України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 4. Мета, основні завдання та пріоритети державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Метою державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є виховання та розвиток громадянської самосвідомості та патріотизму громадянина України у багатонаціональній державі.

Реалізація мети здійснюватиметься через комплекс заходів, спрямованих на досягнення єдності в українському суспільстві на основі дотримання конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина, з урахуванням соціокультурного, мовного, регіонального чи міжрегіонального різноманіття.

2. Основним завданням державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є формування політичної нації «українці» шляхом згуртування у спільних інтересах різнокультурних громадян України на основі рівності громадянських прав та взаємоповаги.

3. Цілями державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є:

- 1) формування у громадян України, у тому числі дітей та молоді: активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей та національної самобутності українського народу; громадянської стійкості; патріотизму; поваги до державних символів, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави;
- 2) формування та збереження української національної ідентичності у громадян України, закордонних українців;
- 3) забезпечення розвитку етнічної, культурної, релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України;
- 4) вільний розвиток, використання російської, інших мов національних меншин України;
- 5) активізація діяльності інститутів громадянського суспільства для досягнення цілей державної політики в зазначеній сфері;
- 6) поширення інформації про захисників та захисниць України, формування у суспільстві традицій вшанування пам'яті загиблих захисників та захисниць України;
- 7) формування готовності громадян до виконання конституційного обов'язку щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України.

4. Пріоритети державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності визначаються у Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності, що затверджується Президентом України.

Стаття 5. Принципи державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Державна політика у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності формується відповідно до цього Закону на основі наукових досліджень, стандартів державної політики з урахуванням прогнозів, статистичних даних, експертних висновків та громадської думки.

Державна політика у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності реалізується шляхом здійснення комплексу заходів з національно-патріотичного виховання та громадянської освіти, регулювання відносин у сфері співпраці із закордонними українцями з питань утвердження української національної ідентичності, виконання інших вимог цього Закону.

2. Основними принципами, що визначають порядок формування державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, є:

1) верховенство права – визнання людини, її прав та свобод найвищими соціальними цінностями, що визначають зміст і спрямованість державної політики у сфері утвердження української громадянської ідентичності;

2) законність – відповідності Конституції та законам України, міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

3) ефективність – найбільш повне досягнення цілей державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності з раціональним використанням визначеного обсягу бюджетних коштів;

4) відсутність дискримінації – рівний доступ усіх суб'єктів до участі у проектах у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

5) відкритість – прозорість процесу формування і реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, регулярне публічне звітування про результати досягнення її цілей;

6) наступність – нерозривний зв'язок з національною історією, культурою і традиціями українського народу;

7) диспозитивність – свобода у виборі форм реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

8) партнерство – широке застосування форм і методів державно-приватного партнерства, залучення інститутів громадянського суспільства та волонтерів до процесу формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

9) патріотизм – спрямування державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на формування громадянської стійкості, протидію проявам дискримінації, корупції, колабораціонізму, сепаратизму, пропаганді тоталітарних режимів;

10) системність – комплексного та послідовного здійснення державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, формування цілісної системи світоглядних уявлень, принципів та переконань, що базуються на суспільно-державних (національних) цінностях України;

11) обґрунтованість – визначення пріоритетних напрямів та завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності відповідно до суспільних потреб, на підставі результатів соціологічних досліджень, наукових розробок, статистичних даних, з урахуванням кращого міжнародного досвіду;

12) результативність – досягнення конкретних вимірюваних показників (результатів);

13) політична неупередженість – недопущення політичної агітації, пропагування або рекламування політичних партій, рухів чи ідеологічних течій

в процесі реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

14) міжвідомча і міжсекторальна взаємодія – залучення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів до формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Стаття 6. Ціннісні орієнтири утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Утвердження української національної та громадянської ідентичності базується на суспільно-державних (національних) цінностях України.

2. Суспільно-державні (національні) цінності України є концептуальною основою та консолідуючими чинниками утвердження української національної та громадянської ідентичності, фундаментом для гармонізації інтересів людини, забезпечення стабільності в суспільстві та сталого розвитку держави.

3. Основними суспільно-державними (національними) цінностями України є:

1) соборність – єдність, неподільність усіх територій України, а також єдність усіх громадян України незалежно від національності, спрямована на побудову процвітаючої демократичної національної держави;

2) самобутність – національна ідентичність, неповторність, оригінальність, які виявляються окремою особою чи групою осіб у ментально обумовленому художньо-мистецькому світосприйнятті, національно прийнятних способах спілкування, діяльності, поведінки. Самобутність українського народу визначається його культурою, традиціями, історією;

3) воля – здатність, намір, кероване намагання, прагнення досягти мети. Проявом волі українського народу є героїка боротьби за незалежність України, прагнення до самостійності, невпинний пошук шляхів досягнення свободи;

4) гідність – відстоювання своїх духовно-моральних і державницьких позицій, усвідомлення власної ваги та громадянського обов'язку у міжнародному співтоваристві.

Стаття 7. Стратегічні документи державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Стратегічними документами державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є:

1) Стратегія утвердження української національної та громадянської ідентичності;

2) державні цільові, регіональні та місцеві програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) плани заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

2. У стратегічних документах державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності під час їх розроблення враховуються положення щорічних та позачергових послань Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України, інших документів стратегічного характеру, що схвалюються Президентом України, положення Програми діяльності Кабінету Міністрів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 8. Стандарти державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Стандарти державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності розробляються Кабінетом Міністрів України відповідно до цього Закону.

Проект стандартів державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності підлягає обов'язковому оприлюдненню та громадському обговоренню.

2. Стандарти державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності переглядаються Кабінетом Міністрів України за потреби, але не рідше ніж раз на п'ять років.

Стаття 9. Складові державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Складовими державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є:

- 1) національно-патріотичне виховання;
- 2) громадянська освіта.

Стаття 10. Особливості національно-патріотичного виховання

1. Метою національно-патріотичного виховання є формування та утвердження української національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності, готовності до дієвого виконання громадянських та конституційних обов'язків, зокрема із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України.

2. Національно-патріотичне виховання здійснюється шляхом:

- 1) формування в суспільстві патріотичної свідомості, любові до України, поваги до державних символів;
- 2) популяризації суспільно-державних (національних) цінностей України;
- 3) здійснення заходів з формування громадянської стійкості;
- 4) залучення громадян до активної участі в громадському житті;
- 5) популяризації історії України, зокрема, етапів боротьби українського народу за самовизначення і творення власної держави,
- 6) популяризації борців за незалежність і територіальну цілісність України, а також українців, досягнення яких увійшли до світової історії;
- 7) залучення інститутів громадянського суспільства до виконання завдань національно-патріотичного виховання;
- 8) залучення громадян України до участі в заходах національно-патріотичного спрямування;
- 9) сприяння розвитку військово-прикладного і службово-прикладного спорту, технічної творчості та інновацій;
- 10) організації та здійснення виховних і просвітницьких заходів, популяризації та збереження культурної спадщини та культурних цінностей України;
- 11) формування навичок критичного мислення, медіаграмотності та запобігання поширенню недостовірної інформації;
- 12) сприяння утвердженню сімейних цінностей та активне залучення сім'ї до національно-патріотичного виховання;
- 13) інформування громадян України про важливість здорового способу життя, відповідального ставлення до свого здоров'я, навчання навичкам безпеки життєдіяльності;
- 14) запобігання проявам негативної поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму, насамперед серед дітей та молоді;
- 15) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції та усвідомленої громадянської відповідальності;
- 16) визначення ціннісних засад та етичних стандартів професійної діяльності, що передбачають сумлінне ставлення до виконання своїх обов'язків і запобігання корупції та зловживанню повноваженнями;
- 17) популяризації дбайливого ставлення до довкілля та природних ресурсів;
- 18) залучення закордонних українців до збереження і популяризації українського культурного надбання, а також формування та збереження національної ідентичності.

6. Співпраця із закордонними українцями щодо формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної ідентичності здійснюється відповідно до Закону України «Про закордонних українців» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Стаття 11. Особливості громадянської освіти

1. Метою громадянської освіти є формування та розвиток громадянських компетентностей на основі загальнолюдських цінностей та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Здобуття громадянської освіти забезпечується суб'єктами освітньої діяльності у сфері громадянської освіти.

2. Громадянська освіта в Україні спрямовується на формування та розвиток громадянських компетентностей через:

- 1) викладацьку діяльність;
- 2) просвітницьку діяльність;
- 3) соціальну рекламу;
- 4) залучення громадян до процесів формування та реалізації державної, регіональної та місцевої політики;
- 5) участь громадян у масових просвітницьких заходах.

3. Громадянська освіта охоплює всі види освіти (формальну, неформальну, інформальну), а також всі складники освіти, всі рівні освіти та всі вікові групи громадян.

4. Громадянська освіта має ґрунтуватися на суспільно-державних (національних) цінностях, цінностях особистої ефективності, правдивості та критичного мислення, взаємоповаги, відкритого спілкування та ефективної співпраці, захисту прав людини і громадянина.

Стаття 12. Ключові індикатори ефективності реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Ключові індикатори ефективності реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є базовими показниками ефективності такої політики та істотними складовими індикаторів розвитку громадянського суспільства, що розробляються і затверджуються відповідно до цього Закону.

2. Ключовими індикаторами ефективності реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є показники:

- 1) збільшення кількості громадян, які пишаються своїм українським походженням та громадянством;
- 2) зменшення кількості громадян, які виїждять з України за кордон на постійне проживання або залишаються на постійне проживання за кордоном після тимчасового виїзду з України;
- 3) збільшення кількості громадян України, які повертаються в Україну після виїзду за кордон на постійне проживання, осіб, яким надано статус закордонного українця, закордонних українців, які виявили бажання набути громадянство України;
- 4) збільшення кількості громадян України та закордонних українців, які подорожують у межах території України з пізнавально-рекреаційною метою;

5) збільшення кількості громадян України, що беруть активну участь у процесі формування державної політики, та прийнятті управлінських рішень органами державної влади та місцевого самоврядування;

6) збільшення кількості громадян України, насамперед дітей та молоді, залучених до проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, що реалізуються на місцевому, всеукраїнському та міжнародному рівні;

7) збільшення кількості культурних продуктів, спрямованих на національно-патріотичне виховання;

8) збільшення кількості соціальної реклами, спрямованої на реалізацію завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

9) збільшення відвідуваності закладів, що популяризують культурні надбання українського народу, організовують заходи, присвячені боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України;

10) збільшення кількості глядачів на переглядах творів кіномистецтва, що розкривають героїчне минуле та сьогодення українського народу, його боротьбу за незалежність і територіальну цілісність України;

11) підвищення серед громадян України та закордонних українців рівня знань про видатних особистостей українського державотворення, визначних діячів культури, спортсменів, військових, підприємців та інших визначних представників українського народу;

12) функціонування систем добровільної професійної військової підготовки населення та кадрової підготовки виховників;

13) зменшення кількості правопорушень, вчинених громадянами України;

14) покращення екологічної ситуації в Україні у результаті діяльності держави, територіальних громад, інститутів громадянського суспільства, установ, підприємств, організацій.

РОЗДІЛ III

ЗДІЙСНЕННЯ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття 13. Суб'єкти відносин у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Суб'єктами відносин у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи та громадяни України, міжнародні організації, іноземні юридичні особи, іноземці та особи без громадянства, сім'я та інші соціальні інститути, що беруть участь у формуванні та реалізації державної політики в зазначеній сфері.

2. Державне регулювання у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в межах повноважень, визначених цим Законом, здійснюють:

- 1) Президент України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки;
- 4) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує молодіжну політику;
- 5) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту;
- 6) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей ветеранів та осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- 7) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва в мирний час та особливий період;
- 8) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв;
- 9) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері.

3. Територіальні громади в особі органів місцевого самоврядування, суб'єкти освітньої діяльності у сфері громадянської освіти та суб'єкти відносин у сфері української національної та громадянської ідентичності, інститути громадянського суспільства, волонтери з утвердження української національної та громадянської ідентичності, інші фізичні та юридичні особи, міжнародні організації беруть участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності відповідно до цього Закону.

Стаття 14. Повноваження суб'єктів, що здійснюють державне регулювання у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Президент України у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності:

- 1) за поданням Кабінету Міністрів України затверджує Стратегію утвердження української національної та громадянської ідентичності.

2. Кабінет Міністрів України у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності:

- 1) вносить на розгляд Президента України проект Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності;

2) координує формування та реалізацію державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) затверджує та забезпечує виконання Державної цільової програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності;

4) затверджує Порядок розроблення і затвердження стандартів державної політики утвердження української національної та громадянської ідентичності;

5) вирішує інші питання у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Кабінет Міністрів України утворює Координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності, до складу якої входять представники суб'єктів, що здійснюють державне регулювання у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, а також представники інститутів громадянського суспільства, органів місцевого самоврядування та сил безпеки і оборони (за згодою). Положення про Координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) забезпечення здійснення національно-патріотичного виховання, громадянської освіти на всіх рівнях освітнього процесу;

2) методичне забезпечення освітньої діяльності у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, участь у розробленні та впровадженні методології національно-патріотичного виховання;

3) підготовка та поширення рекомендацій щодо організації та здійснення громадянської освіти та набуття громадянських компетентностей;

4) участь у створенні онлайн-інструментів утвердження української національної та громадянської ідентичності, поширення інформації про них у системі закладів освіти;

5) участь у реалізації заходів та проєктів з технічної творчості та інновацій, стимулювання участі в такій діяльності здобувачів освіти;

10) інші повноваження, визначені законом.

4. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує молодіжну політику у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) участь у заходах, спрямованих на національно-патріотичне виховання;

2) методичне забезпечення національно-патріотичного виховання;

3) участь у розробленні та впровадженні методології громадянської освіти;

4) участь у створенні онлайн-інструментів утвердження української національної та громадянської ідентичності;

5) надання громадським об'єднанням державної підтримки на здійснення заходів з національно-патріотичного виховання;

6) здійснення заходів, спрямованих на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України;

7) сприяння та участь у здійсненні заходів, спрямованих на розвиток військово-прикладного і службово-прикладного спорту;

8) виховання у дітей та молоді навичок здорового способу життя, формування сталих традицій та мотивації до занять фізичною культурою і спортом як важливих складових повноцінного розвитку людини, її здоров'я та патріотичного виховання;

9) піднесення патріотизму та міжнародного іміджу держави шляхом досягнення спортсменами високих спортивних результатів;

10) інші повноваження, визначені законом.

5. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) сприяння та участь у здійсненні заходів, спрямованих на розвиток військово-прикладного і службово-прикладного спорту;

2) виховання у дітей та молоді навичок здорового способу життя, формування сталих традицій та мотивації до занять фізичною культурою і спортом як важливих складових повноцінного розвитку людини, її здоров'я та патріотичного виховання;

3) піднесення патріотизму та міжнародного іміджу держави шляхом досягнення спортсменами високих спортивних результатів;

4) участь у створенні онлайн-інструментів утвердження української національної та громадянської ідентичності, поширення інформації про них серед закладів фізичної культури і спорту та громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості;

7) інші повноваження, визначені законом.

6. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей ветеранів та осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) забезпечення залучення ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, до національно-патріотичного виховання;

2) здійснення заходів з популяризації військової служби;

3) проведення заходів щодо відзначення на державному рівні ювілейних, пам'ятних та історичних дат, міжнародних днів, пов'язаних із вшануванням ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, захистом незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також формуванням соборності та державності, проголошенням незалежності України;

4) здійснення заходів з формування позитивного образу ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, популяризації військової історії, налагодження комунікації між ветеранами війни різних поколінь;

5) проведення заходів щодо вшанування пам'яті загиблих ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною;

6) участь у розробленні та впровадженні методології національно-патріотичного виховання та громадянської освіти;

7) сприяння розвитку спорту ветеранів війни;

8) участь у створенні онлайн-інструментів утвердження української національної та громадянської ідентичності в межах компетенції, поширення інформації про них;

9) інші повноваження, визначені законом.

6. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період, у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) здійснення заходів щодо формування готовності громадян України до захисту незалежності та територіальної цілісності України, популяризації військової служби;

2) сприяння розвитку військово-прикладного і службово-прикладного спорту, спорту ветеранів війни, технічної творчості та інновацій;

3) сприяння реалізації інститутами громадянського суспільства проектів, спрямованих на початкову військову підготовку.

7. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв, у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) забезпечення здійснення духовно-морального виховання громадян, формування та реалізації єдиної державної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) здійснення заходів з популяризації історії України, її видатних особистостей, пропаганди важливості відновлення та збереження національної пам'яті українського народу, популяризації суспільно-державних (національних) цінностей України, у тому числі за кордоном;

4) участь у створенні онлайн-інструментів утвердження української національної та громадянської ідентичності в межах компетенції, поширення інформації про них у системі закладів культури;

5) інші повноваження, визначені законом.

Стаття 15. Повноваження органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної влади у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. До повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на відповідній території;

2) розроблення, затвердження та реалізація регіональних та місцевих програм у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності з урахуванням положень Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності та Державної цільової програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності;

б) сприяння реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

7) створення умов для залучення громадян до прийняття рішень на регіональному та місцевому рівнях;

8) здійснення інших повноважень, визначених законом.

Стаття 16. Повноваження суб'єктів освітньої діяльності у сфері громадянської освіти

1. Суб'єкти освітньої діяльності у сфері громадянської освіти:

1) реалізують проекти у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, сприяють у реалізації таких проектів іншими суб'єктами відносин у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

2) вносять пропозиції щодо вдосконалення державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) беруть участь у науковому і методичному забезпеченні освітньої діяльності у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

4) сприяють здобуттю громадянських компетентностей здобувачами освіти, їх громадянсько-патріотичному та духовно-моральному вихованню під час здійснення освітньої діяльності.

2. До повноважень органів управління у сфері освіти належать такі повноваження у сфері української національної та громадянської ідентичності:

1) забезпечення впровадження в освітній процес питань щодо утвердження української національної та громадянської ідентичності;

2) методичне забезпечення закладів освіти з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) сприяння реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в закладах освіти.

3. Заклади освіти та інші суб'єкти освітньої діяльності в межах освітнього процесу:

- 1) забезпечують національно-патріотичне виховання та громадянську освіту здобувачів освіти;
- 2) реалізують проекти у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, сприяють реалізації таких проектів іншими суб'єктами освітньої діяльності;
- 3) виконують інші повноваження, визначені цим Законом.

Стаття 17. Повноваження суб'єктів сфери фізичної культури і спорту у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. До повноважень суб'єктів сфери фізичної культури і спорту у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:
 - 1) формування позитивної громадської думки щодо впливу фізичної культури і спорту на розвиток суспільства;
 - 2) формування у громадян сталих традицій та мотивації до занять фізичною культурою і спортом як важливої складової повноцінного розвитку людини, її здоров'я та патріотичного виховання;
 - 3) проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання та формування здорового способу життя;
 - 4) піднесення патріотизму та міжнародного іміджу держави шляхом досягнення спортсменами високих спортивних результатів.
 - 5) формування у громадян почуття гордості за свою країну на прикладі перемог та здобутків в сфері фізичної культури і спорту.

Стаття 18. Повноваження суб'єктів діяльності у сфері культури та закладів культури у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. До повноважень суб'єктів діяльності у сфері культури та закладів культури у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:
 - 1) формування національного культурного простору на основі поваги до культур усіх корінних народів, національних меншин України;
 - 2) сприяння створенню, розвитку, підвищенню якості та популяризації українського культурно-інформаційного продукту та забезпеченню доступу до нього;
 - 3) здійснення єдиної державної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
 - 4) розвиток української культури, всіх видів мистецтв, креативних індустрій;
 - 5) здійснення заходів з популяризації історії України, її видатних особистостей.

Стаття 19. Волонтери у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Метою діяльності волонтерів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є сприяння реалізації державної політики в зазначеній сфері, у тому числі із залученням широкого кола громадян, інститутів громадянського суспільства.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють волонтерам у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності для забезпечення належної реалізації ними державної політики в зазначеній сфері.

Стаття 20. Участь інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Інститути громадянського суспільства беруть участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності відповідно до законодавства.

2. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування сприяють інститутам громадянського суспільства в реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

3. Інститути громадянського суспільства мають право:

1) отримувати фінансову, інформаційну, методичну, організаційну допомогу та інші види державної підтримки на реалізацію проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

2) брати участь у виконанні державних цільових, регіональних та місцевих програм у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) брати участь в оцінюванні ефективності реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

4) вносити кандидатури своїх представників до складу координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності, інших допоміжних органів, що утворюються для вирішення питань, що прямо чи опосередковано стосуються національно-патріотичного виховання чи громадянської освіти.

4. Інститути громадянського суспільства зобов'язані:

1) звітувати у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, про використання наданих їм для реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності коштів державного та/або місцевих бюджетів;

2) дотримуватися інших вимог законодавства про утвердження української національної та громадянської ідентичності.

РОЗДІЛ IV

ФІНАНСОВЕ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття 21. Організаційно-правові засади та джерела фінансового забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Фінансове забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України, цього Закону та інших нормативно-правових актів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

2. Фінансування проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності може здійснюватися також за рахунок добровільних внесків фізичних і юридичних осіб, у тому числі нерезидентів України, добровільних внесків урядів, агентств та установ іноземних держав (крім держави-агресора), міжнародних фінансових та інших організацій, зокрема у формі цільових грантів.

Фінансування проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності громадянами або резидентами держави-агресора, а також юридичними особами, засновниками та/або власниками яких є громадяни або резиденти держави-агресора, забороняється.

3. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування при формуванні відповідних бюджетів можуть передбачати видатки на реалізацію програм з утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Стаття 22. Науково-методичне забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Науково-методичне забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності здійснюють відповідні суб'єкти у взаємодії з Національною академією наук України, Національною академією педагогічних наук України, інститутами громадянського суспільства.

2. Науково-методичне забезпечення державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності здійснюється шляхом:

- 1) розроблення і видання методичних матеріалів з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 2) здійснення моніторингу ефективності державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 3) проведення соціологічних досліджень щодо оцінки суспільством державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 4) видання навчальної та науково-методичної літератури, створення інших матеріалів з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 5) організації співпраці із закладами, установами, організаціями для підвищення ефективності наукового та навчально-методичного забезпечення;
- 6) організації наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, виставок з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності.

РОЗДІЛ V

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття 23. Міжнародне співробітництво у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. Міжнародне співробітництво у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності здійснюється відповідно до законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Органи державної влади сприяють міжнародному співробітництву з питань національно-патріотичного виховання та громадянської освіти, зокрема шляхом укладення відповідних міжнародних договорів, участі в роботі міжнародних організацій, обміну інформацією про проекти у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, підтримки програм міжнародних обмінів, сприяння участі інститутів громадянського суспільства у міжнародних структурах, програмах, проектах та заходах.

3. Центральні та місцеві органи державної влади, органи місцевого самоврядування мають право укладати договори про співробітництво, налагоджувати прямі зв'язки з громадськими організаціями, центрами та установами іноземних держав (крім держави-агресора), що працюють у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, міжнародними організаціями, фондами, іншими суб'єктами відповідно до законодавства України.

РОЗДІЛ VI

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через один рік з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) у статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами):

назву доповнити словами «утвердження української національної та громадянської ідентичності»;

пункт «а» доповнити підпунктом 11 такого змісту:

«11) сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності, створення умов для національно-патріотичного та громадянської освіти»;

2) у Законі України «Про місцеві державні адміністрації» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20-21, ст. 190 із наступними змінами):

пункт 3 частини першої статті 2 після слів «програм охорони довкілля» доповнити словами «програм утвердження української національної та громадянської ідентичності»;

пункт 6 частини першої статті 13, пункт 1 частини першої статті 22 доповнити словами «утвердження української національної та громадянської ідентичності»;

3) частину третю статті 23 Закону України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 49, ст. 259) доповнити абзацом шостим такого змісту:

«виховання патріотизму»;

4) частину третю статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 42, ст. 435 із наступними змінами) після абзацу десятого доповнити новим абзацом такого змісту:

«утвердження української національної та громадянської ідентичності».

У зв'язку з цим абзац одинадцятий вважати абзацом дванадцятим;

5) у Законі України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004 із наступними змінами):

частину другу статті 1 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Терміни «українська громадянська ідентичність», «українська національна ідентичність» вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»;

частину другу статті 3 доповнити пунктом 1¹ такого змісту:

«1¹) сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності, вихованню патріотизму»;

6) абзац одинадцятий частини першої статті 12 Закону України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380 із

наступними змінами) після слів «пов'язані з ідеями демократії» доповнити словом «патріотизму».

4. Кабінету Міністрів України протягом одного року з дня опублікування цього Закону:

на базі Міжвідомчої комісії з питань національно-патріотичного виховання утворити Координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Кабінеті Міністрів України;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

Р. СТЕФАНЧУК

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач:БУЖАНСЬКИЙ МАКСИМ АРКАДІЙОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000070C04C00C7BE2F02

Дійсний до: 05.04.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 240д9/1-2021/373291 від 01.12.2021

731972